

SOSIAALITAITO

SOCIALKOMPETENS

TOIMINTAKERTOMUS 2006

Sisällys

1	Tausta	3
1.1	Yhtiön osakepääoma	
1.2	Hallinto, talous, henkilökunta ja toimitilat	
1.3	ESO - Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus	
1.4	Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta	
2	Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2006	5
2.1	Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi	
2.2	Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi	
2.3	Sosiaalialan kehittymiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa	
2.4	Muu ammatillinen yhteistyö	
3	Sosiaalitaidon vuoden 2006 toiminnan arviointia	9
3.1	Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi	
3.2	Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi	
3.3	Sosiaalialan kehittymiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa	
3.4	Muu ammatillinen yhteistyö	
4	Lopuksi	14
	Liitteet	
5	Tilinpäätös	18

1 Tausta

1.1 Yhtiön osakepääoma

Yhtiö on perustettu 14.12.2001 ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.2002. Yhtiön toimialana on toimia sosiaalialan osaamiskeskuksena ja välittää sosiaalialan erityispalveluja sekä järjestää sosiaalialan yhteistyötä, tutkimusta ja kehittämistä (yhtiöjärjestys).

Yhtiön vähimmäisosakepääoma on 66.000 € ja enimmäispääoma on 264.000 €. Yhtiön osakkeenomistajina oli 19 kuntaa Länsi- ja Keski-Uudenmaan 20 kunnasta (Liite 1). Omistajakunnista 18 on allekirjoittanut osakassopimuksen, jonka perusteella kunnat maksavat vuosittaista toiminta-avustusta osakkeitaan vastaavan summan.

1.2 Hallinto, talous, henkilökunta ja toimitilat

Vuonna 2006 hallituksessa oli yhdeksän varsinaista jäsentä ja neljä varajäsentä (Liite 2).

Hallituksen puheenjohtajana toimi toukokuuhun 2006 saakka sosiaali- ja terveysjohtaja Ossi Savolainen Hyvinkään kaupungista ja varapuheenjohtajana sosiaalitoimenjohtaja Arja Yliluoma Tuusulan kunnasta. Yhtiökokous valitsi 16.5.2006 hallituksen puheenjohtajaksi Arja Yliluoman ja hallitus valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajaksi perusturvajohtaja Jussi Merikallion Lohjan kaupungista. Hallituksen varajäsenet kutsuttiin säännöllisesti hallituksen kokouksiin. Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta (2006-2008).

Sosiaalitaidon hallitus kokoontui vuoden 2006 aikana kuusi kertaa.

Yhtiön tilintarkastajana toimi Leena Flinck, JHTT, Audiator Oy.

Sosiaalitaidon valtionavustus ja osakassopimuksen perusteella maksettava kuntien toiminta-avustus vuonna 2006 oli 258.390 €. Osaamiskeskustoiminnan perusrahoitus on kohdennettu vakinaisen henkilöstön (3) palkkaukseen ja välttämättömään perustoimintaan (tilat, laitteet, toiminnasta aiheutuvat muut kiinteät kulut).

Perusrahoituksen lisäksi Sosiaalitaidon toiminnan rahoituslähteinä olivat hankerahoitus (mm. sosiaali- ja terveysministeriö, Uudenmaan liitto ja Euroopan sosiaalirahasto). Yhtiön tilikauden tuotot olivat 556.700,63 € ja tilikauden voitto 37 €.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto 37 € siirretään taseen tilille edellisten tilikausien voitto ja että osinkoa ei jaeta.

Vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat kehitysjohtaja (tj.) Merja Salmi, erikoissuunnittelijat Petteri Heino ja Pia Mäkeläinen, osa-aikaisina siivooja ja työ- ja toimintakeskuksen harjoittelija. Lisäksi yhtiössä työskenteli kahdeksan henkilöä eripituisissa työsuhteissa projektitehtävissä. Sosiaalitaidon toimitiloissa työskenteli myös viisi seudullista projektityöntekijää (työnantaja Järvenpään kaupunki,

Nurmijärven kunta, Tuusulan kunta, Uudenmaan sosiaaliturvayhdistys, Keski-Uudenmaan dementiayhdistys).

Yhtiön toimitilat ovat osoitteessa Seutulantie 3-5 A, 04400 Järvenpää.

1.3 ESO - Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, **ESO**, toimii verkosto-organisaationa, jolla on toiminnallisesti ja hallinnollisesti kevyt, matala ja joustava hallintomalli. Verkoston muodostavat Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso sekä Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab. Jokainen osaamiskeskus toteuttaa alueellaan sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain ja asetuksen mukaista toimintaa.

Sosiaalialan osaamiskeskusten välisen sopimuksen mukaan osaamiskeskusten yhteistyöelimenä toimi ESON neuvottelukunta (Liite 3).

ESO-neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta ja vuonna 2006 ESON neuvottelukunta kokoontui kerran.

ESOn kolmen alueellisen yksikön johtajat muodostivat operatiivisen johtoryhmän (ESO-tiimi) ja ESON suunnittelijat ja projektipäälliköt oman yhteistyöryhmänsä. Koko ESON henkilöstö kokoontui kerran yhteistyöpäivään.

1.4 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat (12) ovat muodostaneet oman yhteistyöryhmän, joka toimii sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan valmisteluelimenä. Pääsihteerinä toimi Sosiaalitaidon johtaja.

Sosiaalitaidon johtaja toimi myös valtakunnallisen sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnan työvaliokunnassa.

Sosiaalitaidon henkilöstö osallistui sosiaalialan osaamiskeskusverkoston sisällölliseen yhteistyöhön ja verkostoihin (päihdetyö, lastensuojelu, varhaiskasvatus, vanhusten palvelut) aktiivisesti.

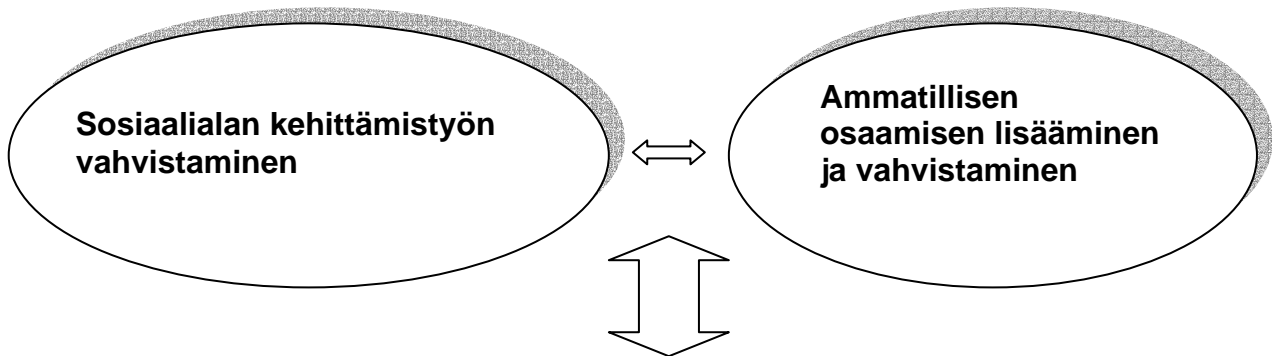
Näiden lisäksi Sosiaalitaito osallistui Sosiaalialan kehittämishankkeen ja Kansallisen terveyshankkeen yhteistyön tiivistämiseen.

2 Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2006

Sosiaalitaidon keskeisenä tavoitteena on ollut luoda pohjaa pitkäjänteiselle kehitystyölle.

Edistämme sosiaalialan kumppanuutta ja luomme uutta!

Sosiaalitaidon toiminnan taustana ovat toimintasuunnitelmassa asetetut painopisteet, joiden perusteella toiminta kohdentuu **sosiaalialan kehittämistyön vahvistamiseen ja ammatillisen osaamisen lisäämiseen**

Pääprosessien osakokonaisuudet ovat seuraavat:

Kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Sosiaalialan kehittymiseen vaikuttaminen

Muu ammatillinen yhteistyö

2.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Tämä tehtäväkokonaisuus sisältää mm.

- kuntien välisen ja seudullisen yhteistyön edistämistä palvelujen kehittämisessä
- tutkimuksen ja koulutuksen yhdistämistä ja nivomista kehittämistyöhön
- toimimista kehittämistyön ja -hankkeiden sisällöllisenä asiantuntijana
- toimimista kehittämistyön käynnistäjänä ja kokoajana
- toimimista kehittämistyön ja -hankkeiden toteutuksen ja tulosten arvioijana
- kehittämistyön ja -hankkeiden tulosten levittämisen ja siirtymisen varmistamista osaksi sosiaalialan perustyötä
- kehittämishankkeiden rahoituksia koskevan tiedon välittämistä kunnille

Tehtävä	Toiminta 2006
<p>Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi (40 %) Hanketyöryhmät, tutkimusyhteistyö, sosiaalityöntekijöiden ryhmät, työntekijäverkotot, oppilaitosverkotot, sisältötyöryhmät, sosiaali- ja terveysjohto, yhteistyökokoukset</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Tulos: seuduilla tapahtuva tarkoituksenmukainen ja hyvin kohdennettu kehittämistyö, jonka seurauksena sosiaalipalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisissa rakenteissa ja toimintatavoilla. Toiminta on sekä sosiaalisesti että taloudellisesti vaikuttavaa.</p>	<p>Työkokoukset (sosiaalijohto, sisältötyöryhmät ja ammattilaisten verkostot) 110 kokousta</p> <p>Hankkeet yhteensä 18</p> <p>Asiantuntija/ohjausryhmä 12 hanketta Hankesuunnittelu 6 hanketta Meneillään olevat hankkeet 16</p> <p>Sidosryhmät mm. Suomen Kuntaliitto, Uudenmaan liitto, STM, Stakes, Etelä-Suomen lääninhallitus, yliopistot, ammattikorkeakoulut, järjestöt, Uudenmaan erityispalvelut jne.</p>

2.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Tämä tehtäväkokonaisuus sisältää mm.

- hyvinvointia koskevan alueellisen tiedon tuottamista ja analysointia
- sosiaalialaa koskevan tutkimusyhteistyön vahvistamista ja edistämistä
- sosiaalipalvelujen ja kehittämistyön vaikuttavuuden arviointia
- tiedon välittämistä kunnille sosiaalialalla tapahtuvista muutoksista
- alueellisten sosiaalipoliittisten kysymysten esille nostamista

Tehtävä	Toiminta 2006
<p>Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi (40 %) Tiedon kokoaminen ja jalostaminen: selvitykset, kartoitukset, tutkiva työote, vaikuttavuuden arviointi, ennakointi</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>Tulos: seuduilla toteutettava kehittäminen perustuu tutkittuun ja koeteltuun tietoon sekä tuottaa uutta tietoa kehittämistyön, päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.</p>	<p>Omat selvitykset 8</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kohti Länsi-Uudenmaan sosiaalipäivystystä • Länsi- ja Keski-Uusimaa tilastojen valossa • Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan kehittämisen painopisteet vuodelle 2007 • Hiiden sosiaalipäivystyksen arviointi • Sosiaalipalvelujen talous ja vaikuttavuus • Tutkimustoiminnan organisoituminen ESON alueella • sekä valtakunnalliset selvitykset: Sosiaalialan osaamiskeskusten ja tutkimus- ja oppilaitosyhteistyö, Sosiaalialan osaamiskeskusten ja Stakesin yhteistyö <p>Oppilaitosyhteistyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • korkeakouluharjoittelijat (6) • ammattikorkeakouluharjoittelijat (2) <p>Opinnäytetyöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • yliopisto (1) • ammattikorkeakoulu (5) • ammattikorkeakoulu jatkotutkinto (1) <p>Oppilaitosverkosto (4) tapaamista</p> <p>Yliopistoyhteistyö, Stakes (hyvä käytännöt –ohjelma, varhaiskasvatuksen verkkokonstultaatiohanke/suunnittelu)</p>

2.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Tehtäväkokonaisuus sisältää asiantuntijatyöskentelyn sosiaalialaa laajemmin käsittelevissä työryhmissä, neuvottelukunnissa ja verkostoissa.

Tehtävä	Toiminta 2006
<p>Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa (10 %)</p> <p>Työryhmät, neuvottelukunnat, komiteat, johtoryhmät, kannanotot ja lausunnot, selvitykset</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>Tulos: kuntien ja sosiaalialan näkemyksen, tiedon ja asiantuntijuuden välittäminen lainsäädännön, ohjelmien, valtakunnallisten ohjeistusten ja laatusuosituksen valmistelussa.</p>	<p>Asiantuntijakomentointi Lastensuojelulain uudistustyö, Valtakunnallinen luokittelusanasto, sosiaalipäivystys – tiedonhallinta, Keski-Uudenmaan sosiaalisen työllistämisen strategia, Maakuntaohjelma/hyvinvointiosio, Kunnallisen sosiaalipolitiikan innovaatiopalkinto –työryhmä, Hyvinvointi 2015, Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen ohjelma</p> <p>Neuvottelukunnat: Etelä-Suomen läänin sosiaalityön kehittämisen neuvottelukunta, Seurakuntapiston työelämän neuvottelukunta, Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta (jaos, työvaliokunta), ESON neuvottelukunta, sosiaalialan kehittämishanke Etelä-Suomen aluejohtoryhmä</p> <p>Työryhmät: Sosiaalialan tehtävärakenne- ja mitoitustyöryhmä, Sosiaalihuollon tietosuojan ohjausryhmä - Sohvi, Valtakunnallinen sosiaalialan tietohallintohanke - TikeSos</p> <p>Yhteensä 48 kokousta</p>

2.4 Muu ammatillinen yhteistyö

on tarkemmin määrittelemätöntä sosiaalialan asiantuntijoiden yhteistyötä ja sosiaalialan yleistä vaikuttamistyötä.

Tehtävä	Toiminta 2006
<p>Muu ammatillinen yhteistyö (10 %)</p> <p>Oman osaamisen lisääminen, mm. osaamiskeskusverkostot, ESO-suunnittelijat, ESO-tiimi</p> <p>Tulos: Sosiaalitaidon henkilöstö on osaavaa, omaa riittävät perustiedot sosiaalialan keskeisistä kysymyksistä sekä meneillään olevista kehittämistrendeistä niin yksittäisten sisältöjen kuin yhteiskunnallisten kysymysten osalta.</p>	<p>Koulutukset, foorumit, seminaarit jne.</p> <p>a) Sosiaalitaidon järjestämät: Opintomatka Kööpenhaminaan (huhtikuu 2006) Arkitieto biteiksi -seminaari Sosiaalialan työturvallisuus -seminaari Viisi vuotta sosiaalialan kehittämistä</p> <p>4 tilaisuutta</p> <p>b) muiden järjestämät, joissa Sosiaalitaidolla rooli: Etelä-Suomen lääninhallituksen lainsäädäntökoulutus, Päike -loppuseminaari Keski-Uudenmaan aluekehittämisspäivä (DIAK, Laurea) Kuka vaikuttaa –järjestötapahtumat Keski-Uudenmaan sosiaalipäivystys-hankkeen seminaari</p> <p>5 seminaaria</p> <p>Sosiaalialan osaamiskeskusverkostot (vanhustenpalvelut, päihdepalvelut, lastensuojelu, varhaiskasvatus)</p> <p>ESO-suunnittelijat 5, ESO-tiimi 8</p>

Länsi- ja Keski-Uudellamaalla kehitettäviä sosiaalialan sisältöjä työstettiin sosiaalijohdon, asiantuntijoiden ja eri hankkeiden yhteisillä areenoilla koko vuoden 2006. Sosiaalitaidon strategiatyöskentelyssä lokakuussa 2005 määriteltiin toiminnan keskeisiksi sisällöiksi vuodeksi 2006:

Kehittämistoiminnan sisällölliset painoalueet

- **Lapsiperheiden palvelujen kokonaisuus**
- **Päihde- ja mielenterveyspalvelut**
- **Sosiaalipäivystys**
- **Aikuissosiaalityö**
- **Sosiaalialan henkilöstökysymykset (erityisesti sosiaalityö):** mitoitus, uudet työn organisoinnin tavat ja johtaminen, työn kohdentuminen, rekrytointi, työhyvinvoinnin kysymykset
- **Sosiaalipalvelujen vaikuttavuus ja talous**
- **Informaatioteknologian hyödyntämisen vahvistaminen**

3 Sosiaalitaidon vuoden 2006 toiminnan arviointi

Vuoden 2006 Sosiaalitaidon toiminnan arviointi pohjautuu hallituksen ja henkilöstön yhdessä määrittelemiін tavoitteisiin ja niiden saavuttamisen toteutumiseen. Sosiaalitaidossa on myös käytössä sisäinen arviointiprosessi. Nyt kirjattu yksityiskohtainen arviointi on kooste prosessissa työstetyistä tuloksista. Arviointiosuus on esitetty toiminnan kuvauksen rakenteen mukaisesti jaoteltuna.

Yleistä Sosiaalitaidon toiminnan arvioinnista

Sosiaalitaidon toiminta kattaa Länsi- ja Keski-Uudenmaan ja työskentelyn sisällöt ovat nousseet alueen asiantuntijoilta. Verkostoissa on toimivat yhteistyösuhteet, vuorovaikutus ja luottamus. Sosiaalitaidon asiantuntijuudella on käyttöä ja sen toiminnan rakenteet ovat tarkoituksenmukaisia. Sosiaalitaito on pystynyt vastaamaan hyvin sille asetettuihin haasteisiin suhteessa toimintaresursseihin.

Sosiaalitaidon hallituksen arviointikeskustelussa todettiin, että Sosiaalitaito on vakiinnuttanut asemansa ja roolinsa sosiaalialan kehittäjänä toiminta-alueellaan. Sen toiminta on kuntalähtöistä ja vastaa kuntien tarpeisiin. Kehittämistoiminta alueella on jäntevöitynyt ja selkeytynyt. Oppilaitosten ja järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö sisältää osin rakenteellisia ja sisällöllisiä haasteita, joihin pyritään tulevaisuudessa vastaamaan.

Tulevaisuuden osalta todettiin, että Sosiaalitaidon on hyvä vahvistaa osallisuuttaan Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien hyvinvointistrategisessä työssä. Käytännössä tämä tarkoittaa aktiivista osallistumista hyvinvointistrategioiden valmisteluun, tietoperustan vahvistamista mm. laadittavien hyvinvointikatsausten syventämisen avulla sekä analyttistä ja ennakoivaa työskentelyotetta. Sosiaalitaidon tulisi olla myös aktiivinen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyön lähentämisessä ja meneillään olevien laajojen muutosten (kunta- ja palvelurakenne) valmistelussa. Lisäksi Sosiaalitaidolta toivotaan aktiivista vaikuttajan roolia sosiaalialan ajankohtaisten ilmiöiden käsittelyssä sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Sosiaalitaidon sisäisen arvioinnin mukaan yhteisö on vuorovaikutukseltaan avoin ja kannustava. Työntekijät ilmaisevat saavansa tukea sitä tarvitessaan ja tukevat toisiaan. Työn tavoitteita pidetään selkeinä ja yhteisö tukee jokaisen omaa ammatillista kehittymistä. Sosiaalitaidon yhteistyöverkostot ovat tarkoituksenmukaisia ja toimivia.

3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Vuoden 2006 toiminnan arvioinnin perusteella sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi kattaa Sosiaalitaidossa tehtävästä työstä puolet. Kehittämistyön resurssit ovat kunnissa varsin vähäiset, kunnissa ei ole kehittämistyön asiantuntijoita ja kehittämistyön osaaminen on ohuempaa. Kunnissa ei ole sellaisia sosiaalialan tehtäviä, joissa pääasiallinen työ olisi sosiaalihuollon kehittämistyö. Sosiaalitaidon kehittämistyön asiantuntemusta osataan paremmin kohdentaa ja

laajemmin hyödyntää tämän osa-alueen osalta. Kehittämistyön hankemuotoisuus nostaa myös esiin tähän tehtäväkokonaisuuteen liittyvät tarpeet. Toisaalta kehittämistyön syventäminen ja siihen liittyvä asiantuntijapanostus on myös eniten aikaa vaativaa ja edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja työskentelyä. Toimiminen sosiaalialan kehittämishankkeen alueellisena operationalisoijana on ollut hyvä keino saada osaamiskeskuksen toimintaympäristö haltuun: tutustua kuntiin ja niiden toimintaympäristöihin, maantieteelliseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen omaleimaisuuteen, palveluihin ja erityisiin kehittämistarpeisiin.

Vuoden 2006 toiminnan tavoitteeksi asetettiin, että kehittämistyö on tarkoituksenmukaista ja hyvin kohdennettua. Yleisesti ottaen kehittämistyö kohdentuu teemoihin, jotka ovat laajoja kokonaisuuksia ja joiden tarve on noussut kuntien asiantuntijoilta tai asiantuntijaverkostoista. Kehittämistyö on kohdentunut sosiaalijohdon tai asiantuntijoiden yhdessä sopimiin sisältöihin, joiden valmisteluun Sosiaalitaito on antanut asiantuntijapanoksensa. Lähes kaikki vuonna 2006 toteutuneesta kehittämistyöstä on ollut seudullista tai sellaista, joka kohdentuu useampaan kuin yhteen kuntaan.

Sosiaalialan sisältöjen kehittämisen lisäksi tieto, taito ja osaaminen itse kehittämis- ja projektityöstä on syventynyt ja kehittämistyötä tekevien sosiaalialan ammattilaisten määrä on seudulla kasvanut. Tämä kehittämistyön verkoston laajentuminen on ehdoton edellytys sille, että tulevaisuudessa sosiaalialan kehittämistyö edelleen ammatillistuu, laatu paranee ja siten sen vaikuttavuus syvenee ja laajenee.

Kehittämistyön vaikuttavuuden arviointi edellyttää pidempää aikajännettä ja lähdekritiikin kestävästä tiedonkeruusta. Sosiaalitaidossa pilotoitava itsearviointimenetelmä näyttää tuottavan hankkeisiin sisäisen prosessin, jolla vahvistetaan kehittämistyön ja -hankkeiden etenemistä asetettujen tavoitteiden suuntaisesti. Itsearviointin käyttäminen kehittämisprosesseissa on saanut myönteistä palautetta hankkeita ohjaavana ja jäntevöittävänä. Itsearviointimenetelmä vahvistaa osallisten tavoitteellista työskentelyä, tukee ammatillista osaamista ja kehittymistä sekä tukee hankkeen tavoitteiden saavuttamista. Sosiaalitaito pyrkii edelleen kehittämään joustavia menetelmiä, joilla voidaan tukea kehittämistyötä. Kehittämistyön vaikuttavuuden arviointimenetelmien ja lähestymistapojen työstäminen Sosiaalitaidon oman työn tueksi aloitettiin syksyllä 2006.

3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Vuoden 2006 osalta voi arvioida, että tämän kokonaisuuden osuus työstä itsenäisenä osiona on noin neljäsosa. Tiedon tuottaminen ja soveltaminen liittyy olennaisena osana myös kehittämistyön syventämiseen (kts. 3.1.).

Sosiaalitaidossa on tuotettu kahdeksan selvitystä, jotka ovat kohdentuneet ajankohtaisiin ja seuduilla meneillään oleviin keskeisiin teemoihin tai hankkeisiin. Kuntien asiantuntijoiden arvioissa niiden sisällöt on todettu kehittämistyötä tukeviksi. Lisäksi sosiaalialan kehittämishankkeen vuosittaiseen toimintaohjelmaan on koottu ja analysoitu alueen hyvinvointia kuvaavia tekijöitä.

Vuoden 2006 aikana koottu Länsi- ja Keski-Uusimaa tilastojen valossa -selvityksen tarkoituksena on toisaalta Sosiaalitaidon oman kehittämistyön tietoperustan vahvistaminen ja toisaalta tuottaa kuntien käyttöön analysoitua tietoa toimintaympäristöstä. Tämä ensivaiheen selvitys osoittautui hyvin käyttökelpoiseksi. Tehtyä selvitystä on tarkoitus vuonna 2007 syventää osaksi alueen hyvinvoinnin kuvausta ja analyysia. Selvitystä on tarkoitus käyttää pohjatietona palvelujen kehittämisessä ja hyvinvointistrategista työtä tukevana aineistona. Tilastollisen selvityksen ongelmana on se, että tilastolliset tiedonlähteet ovat summittaisia ja suurissa kokonaisuuksissa, eikä niistä voi saada kunta- tai seutukohtaisia tarkkoja tietoja. Lisäksi tilastoinnin perusteet ovat vaihtelevia. Julkisista tiedonlähteistä on saatavissa pääosin sektori- ja palvelukohtaisia tietoja, jotka perustuvat viranomaispäätöksiin. Tästä syystä laaja osa sosiaalialan työstä jää tilastoimatta ja kuvaamatta.

Tiedon tuottamisen kokonaisuus on osioista se, johon kohdistuu paljon odotuksia ja toiveita, mutta johon ei itsenäisenä toimintalohkona ole saatavissa erillistä rahoitusta. Sosiaalialan tiedontuotannon kokonaisuuden valtakunnallista vastuu- ja ohjaustahoa ei ole.

3.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Vuoden 2006 toiminnasta sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa on todentunut ennakkoidusti sekä ajallisesti että sisällöllisesti.

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut sekä valtakunnallisiin että alueellisiin sisällöllisiin foorumeihin, neuvottelukuntiin, työryhmiin ja valmisteleviin elimiin aktiivisesti. Lisäksi Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut erilaisten asiakirjojen, säädösten, ohjelmien ja kannanottojen valmisteluun.

Lähitulevaisuuden haasteet nousevat meneillään olevasta kunta- ja palvelurakennemuutuksesta sekä sosiaali- ja terveystieteiden ja -alueiden valmistelutyöstä. Näiden uusien rakenteiden kehittämistyössä on merkittävää se, että osaamiskeskukseksi ei ole löytynyt aktiivista toimijan roolia prosessin sisällöllisenä osallisena. Sosiaalitaidon tuottamaa materiaalia (mm. Länsi- ja Keski-Uusimaa tilastojen valossa) on kuitenkin käytetty hyväksi erilaisissa kunta- ja seutukohtaisissa valmisteluissa. Meneillään olevien muutosten vaikutukset sosiaalialaan tai laajemmin hyvinvointisektoriin ovat lähivuosina merkittävät ja vaikuttavat osaltaan sosiaalialan kehittämistyön organisoitumiseen ja sisältöihin. Näissä muutoksissa Sosiaalitaidon tulisi löytää vahvistuva rooli sekä strategisessa että muutoksia ennakoivassa työssä.

3.4 Muu ammatillinen yhteistyö

Sosiaalitaidossa muu ammatillinen yhteistyö on sisällöllisesti toteutunut suunnitellusti ja ennakkoidusti. Sosiaalitaidon oma sisäinen kehittämistyö on edennyt hyvin ja tukenut henkilöstön osaamisen vahvistamista ja ammatillista kehittymistä (mm. projektityö, kehittämistyö, ryhmien ohjaaminen) sekä sisäisin kehittämispäivin, työnohjauksin, suunnittelupäivin että henkilöstökoulutuksin.

ESOn yhteisen toiminnan haasteet nousevat yhteistyön sisältöjen selkiytymisestä. ESON yhteinen toiminta rakentuu parhaiten tiedon ja kokemuksen vaihtamisen ja yhteisten hankkeiden kautta, joita yhteinen hallinto ei tällaisenaan tue.

Lähtöleveysuuden haasteina on avata sosiaalialan kehittämistyö myös perinteistä sosiaalialaa laajemmaksi yhteistyöksi, jossa toimijoina ovat terveys-, nuoriso-, sivistys- ja vapaa-aikatoimi sekä tutkimus- ja oppilaitokset, palvelujen tuottajat ja järjestöt.

3.5. Sosiaalialan toiminnan sisällöllinen toteutuminen

Sosiaalialan hallitus määritteli Sosiaalialan toiminnan sisällöksi vuodeksi 2006:

- lapsiperheiden palvelut
- päihde- ja mielenterveyspalvelut
- sosiaalipäivystys
- aikuissosiaalityö
- sosiaalialan henkilöstökysymykset
- sosiaalipalvelujen talous ja vaikuttavuus
- informaatioteknologian hyödyntämisen vahvistaminen

Lapsiperheiden palvelujen kokonaisuudessa varhaiskasvatus on saanut kehittämistyössä melko vahvan osan (Avaimia päivähoiton arkeen hanke). Tämän hankkeen myötä seudullinen yhteistyö on lisääntynyt ja vahvistunut. Muussa lapsiperheiden palvelujen kehittämistyössä esim. lastensuojelu, kehittämistyö on toteutunut pienemmissä hankekokonaisuuksissa. Lapsiperheiden palveluiden kehittämisessä Sosiaalialan rooli oli vahvempi Hiiden seudulla ja Länsi-Uudellamaalla (lastensuojelun asiantuntijaryhmä, perhetyöntekijöiden verkosto, sosiaalityöntekijöiden ja perhetyöntekijöiden yhteistyöfoorumi). Arkitieto biteiksi hankkeella on ollut merkittävä panos lastensuojelun työskentelyprosessin jäsentämisessä ja asiakastyön dokumentaation kehittämisessä (Hiisi).

Päihde- ja mielenterveyspalveluissa Keski-Uudenmaan päihdetyön laadullinen kehittäminen, PÄIKE – hanke päättyi vuoden 2006 lopulla. Hanke kohdentui erityisesti päihdepalvelujen laadulliseen kehittämiseen. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittämistyön jatko on avoin sekä Keski-Uudellamaalla että muilla seuduilla.

Sosiaalipäivystystoiminnan kehittäminen ja toimeenpano on Keski-Uudellamaalla ja Hiiden seudulla ollut käynnissä. Tässä kehittämistyössä Sosiaalialalla on ollut vahva rooli. Vuonna 2006 yksi merkittävimmistä saavutuksista oli suunnitella seutu- ja kielirajat ylittävä sosiaalipäivystys -hanke (Hiisi ja Länsi-Uusimaa). Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien osalta sosiaalipäivystyksen järjestämisvelvoite on täyttymässä seuraavien vuosien aikana.

Aikuissosiaalityön kehittämisen osalta Keski-Uudellamaalla on edetty hyvin ja aikuispalvelujen kehittämiseksi on suunniteltu yhteinen kehittämishanke. Tämän lisäksi Keski-Uudenmaan aikuissosiaalityön verkosto on toiminut aktiivisesti ja pysyvä yhteistyön rakenne on olemassa. Tässä yhteistyössä myös Sosiaalialalla on ollut toimijan rooli. Aikuissosiaalityön kehittäminen on muilla seuduilla ollut vähäisempää.

Sosiaalialan henkilöstökysymykset, erityisesti sosiaalityö, on ollut koko vuoden keskeisinä teemoina useissa keskusteluissa. Näitä päänavauksia (mm. henkilöstömitoitus, uudet työn organisoinnin tavat ja johtaminen, työn kohdentuminen, rekrytointi, työhyvinvoinnin kysymykset) on kuitenkin ollut vaikea konkretisoida selkeiksi kehittämistoimenpiteiksi. Sosiaalialan työhyvinvointi ja mentorointi sekä työturvallisuus –hankkeiden kautta on selvitetty sosiaalialan työturvallisuuden uhkia ja riskitekijöitä. Tämä tieto on tärkeä osa henkilöstön työhyvinvoinnin ja jaksamisen edistämistä. Näitä kysymyksiä on työstetty myös neuvottelukuntatyöskentelyssä.

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuuden ja talouden osalta kehittämistyö saatiin vuoden 2006 lopulla käynnistettyä kun Paljonko on paljon (POP) –hanke sai rahoitusta. Vaikuttavuuden arviointi kohdennetaan ensivaiheessa lastensuojelupalveluihin. Tämän osalta työskentely etenee suunnitelmien mukaisesti ja konkretisoituu vuonna 2007.

Informaatioteknologian hyödyntämisen vahvistamisen osalta työ organisoituu Arkitieto biteiksi hankkeen kautta. Hankkeen avulla on kehitetty sosiaalipalvelujen tilastointia ja dokumentointia sosiaalipäivystyksessä ja lastensuojelussa. Hankkeen avulla luodaan pohjaa myös sosiaaliselle raportoinnille lastensuojelupalveluissa olevien keskeisten ilmiöiden osalta. Myös tämä kokonaisuus on merkittävä päänavaus sosiaalialan tietoperustan vahvistamiseksi.

4 Lopuksi

Sosiaalialan osaamiskeskusten näkökulmasta lienee merkittävintä se miten sosiaalialan tutkimus- ja kehittämistoiminta organisoidaan ja millaisia määrällisiä ja toiminnallisia edellytyksiä niille annetaan lähitulevaisuudessa (vrt. sosiaalialan kehittämishankkeen jälkeinen aika, asiakaspalvelutyötä kehittävät kehittämissyksiköt ja sosiaalialan tutkimus- ja kehittämistoiminnan organisoituminen ja resurssit sekä kunta- ja palvelurakennemuutos). Sosiaalipalveluihin liittyvän lainsäädäntöuudistustyön (mm. lastensuojelulain uudistus) vaikutuksia ja haasteita ei voida ohittaa osaamiskeskusten tulevaisuuteen vaikuttavina tekijöinä.

Sosiaalihuollon kehittämistoiminnan arvioinnissa¹ selvitettiin kuntien sosiaali- ja terveysjohtajien näkemyksiä sosiaalialan kehittämistoiminnasta. Sosiaalijohdon näkemysten mukaan sosiaalialan osaamiskeskukset ovat vakiinnuttaneet asemansa ja kehittämistoiminnan volyyymi on sosiaalialan kehittämishankkeen aikana lisääntynyt merkittävästi. Kehittämishankkeilla on saatu aikaan paikallisesti ja alueellisesti huomattavia tuloksia ja kehittämistoiminnan avulla sosiaalialan profiili on noussut. Sosiaalialan kehittämistoimintaan on myös luotu toimivaa infrastruktuuria. Kehittämistoiminnan heikkouksina ja kehittämistarpeina nostettiin esiin mm. osaamiskeskusten puutteellinen resursointi, hankemuotoisen kehittämistyön ongelmat, tutkimus- ja kehittämistyön erillisyyt sosiaalihuollon perustyöstä.

Sosiaalihuollon kehittämistoiminnan arviointiraportissa annettiin seuraavia suosituksia sosiaalialan kehittämisjärjestelmän parantamiseksi

- kehittämistoiminnan rahoituksen turvaaminen
- hankerahoituksen rahoitusmalli sopimus pohjaiseksi
- osaamiskeskusten roolia vahvistetaan
- Stakesin ja osaamiskeskusten yhteistyön lisääminen
- alueellisten johtoryhmien perustaminen ja roolien määrittely
- kehittämistyön valtakunnallinen juurruttaminen, hyvien käytäntöjen levittäminen
- sosiaalihuollon kansallinen tutkimusohjelma
- lääninhallituksille kehittämisen erityistehtäviä
- kehittämistoiminnan strategisen koordinoinnin kehittäminen

Nykyisessä tilanteessa on vaikea arvioida millaiseksi sosiaalialan osaamiskeskusten asema, toimintamuodot, tehtävät, roolit, vastuut ja velvollisuudet muotoutuvat lähitulevaisuudessa. Sosiaalitalo pyrkii kohtaamaan uudet haasteet ammatillisesti ja luottavaisin mielin.

¹ Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:12 (Kaakinen, Nieminen & Ohtonen)

Liite 1**Sosiaalitaidon omistajat vuonna 2006**

Kunta	osakkeita
Hanko	10 ²
Hyvinkää	40
Järvenpää	35
Karjaa	10
Karjalohja	5
Karkkila	10
Kerava	30
Kirkkonummi	30
Lohja	35
Mäntsälä	15
Nummi-Pusula	5
Nurmijärvi	35
Pohja	5
Pornainen	5
Sammatti	5
Siuntio	5
Tammisaari	15
Tuusula	30
Vihti	25
Yhteensä	350 osaketta

² ei hyväksyttyä osakassopimusta

Liite 2

Sosiaalitalo Oy – Socialkompetens Ab:n **hallitukseen** kuuluivat 16.5.2006 saakka seuraavat henkilöt:

Hallituksen varsinaiset jäsenet:

Ossi Savolainen	Hyvinkään kaupunki
Arja Yliluoma	Tuusulan kunta
Juhani Vähähyppä	Pornaisten kunta
Auli Lindroos	Pohjan kunta
Mervi Herola	Nurmijärven kunta
Katarina von Renteln	Tammisaaren kaupunki
Raili Santavuori	Kirkkonummen kunta
Kirsi Mononen	Uudenmaan liitto
Mikko Malkavaara	Diakonia-ammattikorkeakoulu
Pasi Tulkki	Laurea-ammattikorkeakoulu
Maritta Törrönen	HY/yhteiskuntapolitiikan laitos

Hallituksen varajäsenet:

Jukka Salminen	Järvenpään kaupunki
Jussi Merikallio	Lohjan kaupunki (alkaan 27.4.2005)
Hilkka Ahosniemi	Mäntsälän kunta
Kimmo Behm	Nurmijärven kunta

16.5.2006 alkaen hallitukseen kuuluivat**Varsinaiset jäsenet:**

Yliluoma Arja, sosiaalitoimenjohtaja, Tuusulan kunta, puheenjohtaja
 Eerola Aino, sosiaali- ja terveysjohtaja, Hyvinkään kaupunki
 Evokari Tua, sosiaali- ja terveysjohtaja, Keravan kaupunki
 Hynynen Pirkko, perusturvajohtaja, Karkkilan kaupunki
 Malkavaara Mikko, tutkimuspäällikkö, Diakonia-ammattikorkeakoulu
 Merikallio Jussi, perusturvajohtaja, Lohjan kaupunki
 Nylund Marianne, professori (ma.) Helsingin yliopisto, yhteiskuntapolitiikan laitos
 Paasoara Seija, koulutusalojohtaja, Laurea-ammattikorkeakoulu
 Pahlman Irma, suunnittelupäällikkö, Uudenmaan liitto
 Salminen Jukka, sosiaali- ja terveysjohtaja, Järvenpään kaupunki
 von Renteln Katarina, sosiaali- ja terveysjohtaja, Tammisaaren kaupunki

Varajäsenet:

Ahosniemi Hilkka, sosiaalijohtaja, Mäntsälän kunta
 Etholén-Rönnberg Merja, sosiaalipalvelupäällikkö, Kirkkonummen kunta
 Herola Mervi, sosiaalipalvelualueen päällikkö, Nurmijärven kunta
 Lundqvist Kerstin, sosiaali- ja perhepalvelukeskuksen johtaja, Hangon kaupunki

Liite 3

ESOn neuvottelukunta 2006

Salminen Jukka, sosiaali- ja terveysjohtaja, Järvenpään kaupunki,

Herola Mervi, palvelualuepäällikkö, Nurmijärven kunta

Aarva Kim, strategiapäällikkö, Helsingin kaupunki, pj

Bergman Eija, kehittämisspäällikkö, Helsingin kaupunki

Merikallio Jussi, perusturvajohtaja, Lohjan kaupunki

Pajunen Eija-Riitta, perusturvajohtaja, Vihdin kunta

Lindroos Auli, sosiaalihoitaja, Pohjan kunta

Sannholm Göran, sosiaalihoitaja, Hangon kaupunki

Remes Marja-Leena, perhe- ja sosiaalipalv. johtaja, Espoon kaupunki, varapj

Tossavainen Titta, päivähoitopalvelujen johtaja, Espoon kaupunki

Liimatainen Ville, sosiaalihoitaja, Vantaan kaupunki

Siikander Satu, kehittämisspäällikkö, Vantaan kaupunki

Tikkanen Ulla, sosiaali- ja terveysjohtaja, Kauniaisten kaupunki

Kaikkonen Taru, sosiaalipalvelupäällikkö, Kauniaisten kaupunki

Haapola Leena, koulutusohjelmavastaava, Lahden ammattikorkeakoulu

Rinta Eija, koulutuslajohtaja, Laurea-ammattikorkeakoulu

Rauhala Pirkko-Liisa, yliopiston lehtori, HY/yhteiskuntapolitiikan laitos

Satka Mirja, professori, HY/yhteiskuntapolitiikan laitos

Ojala Mikko, professori, HY/soveltavan kasvatustieteen laitos

Hytönen Juhani, professori, HY/soveltavan kasvatustieteen laitos

Matikka Leena, tutkimusjohtaja, Kehitysvammaliitto ry

Tourunen Jouni, tutkijasihteeri, Järvenpään sosiaalisairaala

Kirmanen Leena, lääninsosiaalitarastaja, Etelä-Suomen lääninhallitus

Hynninen-Joensivu Eija, ylitarkastaja, Etelä-Suomen lääninhallitus

Mononen Kirsi, hallintojohtaja, Uudenmaan liitto

Joutsenlahti Juhani, tutkija, Uudenmaan liitto

Nyholm Per-Stefan, edunvalvontapäällikkö, Itä-Uudenmaan liitto

Tikkanen Ilmi, kehittämisspäällikkö, Itä-Uudenmaan liitto

Simola Jaana, erityisasiantuntija, Päijät-Hämeen liitto

Hertsi Juha, aluekehityspäällikkö, Päijät-Hämeen liitto

Andersson Maria, sosiaalityön johtaja, Porvoon kaupunki

Björkas Ann-Louise, sektoripäällikkö, Loviisan kaupunki

Laapio-Knuutila Heli, perusturvajohtaja, Hartolan kunta

Nykänen Päivi, perusturvajohtaja, Sysmän kunta

Kajaste Risto, sosiaalihoitaja, Lahden kaupunki

Forsberg Mika, sosiaalihoitaja, Asikkalan kunta